

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina do
konca leta 1926
30 Din.

Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Ljudska Samouprava

Glasiło gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravnništvo:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:

mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: Društvo narodnih manjšin. — Društvo Narodov. — Kongres pravnikov
v Ljubljani. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Statuti NRS. — Inserati.

Društvo Narodnih manjšin.

Kočevje, dne 8. septembra 1926.

Koncem avgusta t. l. se je vršil v Ženevi drugi kongres Narodnih manjšin pod predstvom znanega slovenskega voditelja v Italiji dr. Josipa Wilfana. Udeležilo se ga je 39 grup narodnih manjšin, ki so navedle, da zastopajo skupno 40 milijonov duš, ki so državljani držav tujerodnih narodov.

Cilj društva narodnih manjšin je doseči v narodnih evropskih državah enake pravice tudi za drugorodne državljane. Sicer so v vseh teh državah drugorodni državljani z državljani državotvornega ljudstva po ustavi in drugih temeljnih zakonih enaki, vendar se pa ta enakost v Italiji na pr. razlaga tako, da nimajo Slovenci in Nemci kot taki niti v uradu niti v šoli itd. nobenih pravic, ki izvirajo iz narave njih pokolenja ter se jih s silo poitalijančuje. Vzima se jim še celo njih prvobitna rodbinska imena ter se jim vsiljuje italijanska. Ne pusti se jim niti privatnih društev itd. Dosti bolje se ne godi Lužičanom in Poljakom pod Nemčijo in Slovakom pod Madžarsko. V na-

sprotju s temi starimi državami pa ravna novonastale nacionalne države z narodnimi manjšinami bistveno bolje. Pogled v Jugoslavijo, kjer uživajo Nemci vse državljanske dobrine v polni meri, v Čehoslovaško ali Rumunijo zadostuje. V sredi med tema dvema grupama stoji Poljska; njen šovinizem je že blizu nemškemu, svojemu učitelju.

Drugi kongres narodnih manjšin teh diferenc ni upošteval. Cel materijal je razdelil na posamezne sekcije, ki so preštudirale okoliščine, stavile zahteve in načela, jih zlele v resolucije in te resolucije je potem kongres v formalni plenarni seji sprejel in jih proglasil za skupna načela in vodilne smernice celemu gibanju.

Da vidimo, kam to gibanje gre in kakšne posledice poraja, oziroma kaj hoče, si jih oglejmo nekoliko.

Volilnoppravna sekcija zahteva za manjšine zastopstvo na podlagi celotnega števila njenih volilcev v celi državi. Ta resolucija pomeni prednost pred državnim ljudstvom, ker isto voli razdeljeno na stranke in volilna okrožja, ki so manjša od države. Z ozirom na lokalne in provincijalne po-

sebne interese bi vzakonitev tega načela bila težko v korist manjšinam samim.

Državljjanska sekcija je sprejela pametno in umestno resolucijo glede nujnosti ureditve državljanstva pripadnikov narodnih manjšin, ki so ga izgubili z mirovnimi pogodbami.

Gospodarska resolucija zahteva popolno gospodarsko enakopravnost za narodne manjšine od strani države, zlasti pri dobavah, pri monopolih, koncesijah, kreditih in javnopravnih korporacijah. Poziv k bojkotu manjšine naj se kaznuje. Pri razdelitvi agrarno reformnega sveta se mora dati manjšinam odgovarjajoč delež. Odškodnina za razlaščena veleposestva ne sme škoditi manjšini premoženjsko. V sekciji so se močno pritoževali češki nemški veleposestniki, da služi agrarna reforma na Češkem za češko nacionalno kolonizacijo, zlasti v smeri na državno mejo proti Nemčiji, podobno madžarski veleposestniki iz Rumunije, nemški iz Poljske in baltičkih držav. Prikrto jedro in želja resolucije je ohranitev starega posestnega stanja. Isti cilj zasledujejo tudi resolucije kulturne komisije, ki

Statuti Narodne Radikalne Stranke

usvojeni na Zemaljskoj Radikalnoj Konferenciji održanoj 21. i 22. novembra 1911. god. u Beogradu, i izmenjeni u sednicama Glavnog Odbora Radikalne Stranke iz cele zemlje, održanim 25., 26., 27. i 28. septembra 1920 godine u Beogradu.

(Nadaljevanje.)

Član 68. — Nosioca kandidatske liste i red mesta kandidata na listi, koji su na sreskim zborovima kandidovani, utvrđuje okružna konferencija po pismenom predlogu okružnog odbora.

Mesta kandidata, koje su srezovi istakli, posle nosioca liste, određuje se po broju glasova, koji su srezovi na najbližim prošlim poslaničkim izborima dali radikalnoj kandidatskoj listi, tako da će više mesto u listi zauzeti svagda kandidat onog sreza, koji je na tim prošlim izborima dao više glasova radikalnoj listi, ako okružna konferencija družke ne odluči. U izbornim okruzima, u kojima do sada nije bilo izbora, red kandidata na listi, kao i nosilaca kandidatske liste, utvrđuje konferencija.

Nosioca kandidatske liste može okružna konferencija naimenovati i nezavisno od broja glasova, koje su srezovi radikalnoj listi na prošlim izborima dali.

Svi se kandidati moraju pokoriti odluci

konferencije o mestu, koje će u kandidat-skoj listi zauzeti, i odmah na samoj konferenciji predati predsedniku konferencije svoju izjavu, da se kandidacije primaju. Ko protivno učini, smatraće se za isključenog, i odmah će se saopštiti Glavnom Odboru i objaviti preko glavnog organa strankinog. U tom slučaju sama konferencija određuje kandidata na mesto onog, koji se kandidature na takav način nije hteo primiti.

Član 69. — Na konferenciji utvrđenu kandidatsku listu okružni odbor saopštava svima radikalima okruga naročitim progla-sima i poziva ih da svi izadju na biraliste, i glasaju samo za istaknute kandidate. Okružni odbor je dužan sastavljenu kandidatsku listu, pošto je spremi kako zakon izborni propisuje, predati blagovremeno sudu na potvrdu.

Član 70. — U okruzima, koji kandidaciju poslanika vrše na okružnim zborovima, kandidatska lista za narodne poslanike utvrđuje se potpuno na ovim zborovima.

Okružni će odbor ovako utvrđenu kandidasku listu objaviti radikalima u okrugu i predati je sudu na potvrdu.

Član 71. — Ni jedan član Radikalne Stranke ne sme isticati kandidatske liste ni za kakve izbore mimo okružne konferencije,

odnosno mimo mesnog ili okružnog zbora, niti ulaziti u kakvu drugu listu, koju okružna konferencija, odnosno mesni ili okružni zbor, nije istakao. One, koji protivno ovom učine, Glavni će Odbor, po svom saznanju, ili na predstavku okružnog, odnosno mesnog odbora odmah isključiti iz stranke, objaviti to preko glavnog organa strankinog, a takvu kandidatsku listu oglasiti za protivničku.

V.

Strankine kase.

Član 72. — Svaka strankina organizacija ima svoju zasebnu kasu. Ovim kasama rukuju blagajnici organizacija po pravilniku, koji Glavni Odbor propiše.

Član 73. — Prihodi zabava i predavanja, koje mesni odbori priređuju, prihodi od članskih karata i od prodaje listova i knjiga, koje mesni odbori izdaju, kao i prilozil članova stranke, ulaze jednom polovinom u mesnu kasu, a od druge polovine jedna trećina pridada sreskom odboru, druga trećina pripada okružnom a treća Glavnom Odboru.

Polovina prihoda kase mesnog prestoničkog odbora predaje se kasi Glavnog Odbora.

zahtevajo kulturno in upravno avtonomijo za narodne manjšine, ako jo žele v dotični državi. Podlago bi tvoril narodni kataster, za stroške naj bi skrbela državna celota. To je stara ideja Dr. Karla Rennerja in Popovicija. Iz nje gleda nemški idejni in teorijski svet. Vendar pa Nemci kot praktiki niso bili pri vladanju drugih nikdar pristaši altruizma, pač pa metod hakatistov, ki Poljakom na njih lastni zemlji niso dovoljevali zidanja hiš in ki so resno mislili na to, da bi jim zabranili še celo ženitev, da se ne bi razmnoževali, in pa potujčevanja tujenarodnih otrok s pomočjo državnih oblasti, pri čemur na avtonomijo ni nihče mislil, ko še najnaravnejših pravic ni imel. Kjer so Nemci gospodarji, postopajo podobno še danes. Kulturna avtonomija na pr. Nemcev v nasledstvenih državah v zvezi z jedrom gornje gospodarske resolucije bi v nasledstvenih državah pomenila ohranitev starih pozicij Nemštva. Uzakonitev teh idej bi pomenila oviranje normalnega razvoja teh nacijskih držav, uzakonitev petrefakta preteklosti, kar ni niti v interesu nasledstvenih držav niti v interesu miru. Ker ti nemški stebri bi bili stalna vaba za pretvoritev Nemčije v Veliko Nemčijo s priklopitvijo Podonavja in Balkana. In ker bi se velesile tej nameri sigurno z vsemi sredstvi uprle, bi bili to bacili za novo svetovno konflagracijo, brezobzirno vojno z nedoglednimi posledicami. Uzakonitev resolucije pravne sekcije, da se ustvarijo v vsaki državi posebna razsodišča za razsojanje sporov med manjšino in državotvornim ljudstvom, bi dajala manjšin enakorodni nacijski državi vedno priliko, da izzove konflikt, da se vmešava diplomatskim putem v notranje razmere dotične države in da narodni manjšini gladi greben. Taka ureditev bi bila tudi stalna ovira notranji konsolidaciji mladih nacijskih držav, dočim bi starim z ozirom na njih krepko in živo državno tradicijo nič ne škodilo.

Z ozirom na to slednjo okoliščino je pa jasno, da iz resolucij II. kongresa manjšin gleda krepko nemško kopito, zasnovano na dalekovidno bodočnost.

Kako je že rekla muha, ko je volu celi dan sedela na rogu? „To smo orali!“ In podobno lahko vzkliknejo vsi udeležniki tega manjšinskega kongresa, razun — Nemcev. Ker oni so orali, oni so bili dirigent na tem kongresu. In oni imajo bitni interes na tem, da v nasledstvenih državah ne pride do konsolidacije in da se vstvarijo prilike za vmešavanje. Ker oni s svojimi 70 milijoni odlično organizirane države nasproti slabotnim sosedom vedo, kaj hočejo, pa tudi, kaj delajo. Za nje govori že težko dejstvo 40 milijonov manjšin, seveda na podlagi mirovnih pogodb.

In tako človek lahko z najboljšo idejo in voljo reže v lastno meso. To dokazuje II. manjšinski kongres. S.

Društvo Narodov.

Zaeno z mirovnimi pogodbami se je ustanovilo tudi Društvo Narodov. Član društva zamore biti le suverena, samostojna država. Vse države, ki so članice društva, tvorijo občni zbor, ki sklepa o vseh društvenih zadevah. Nekak društveni odbor pa naj tvori petero velesil, to je Anglija, Francija, Zedinjene Države, Italija in Japonska. Zedinjene države se te ugodnosti še niso po-

služile. Te velesile so stalni društveni odborniki. Te dni bo sprejeta med nje tudi Nemčija. Poleg tega so trije nestalni, od občnega zbora voljeni odborniki. Teh devet članic, ki tvorijo odbor Društva Narodov, se imenuje Svet Društva Narodov. Ta svet vodi tekoče posle, rešuje nastajajoča vprašanja v okvirju Statutov Društva, ali pa jih odkazuje občnemu zboru v rešitev. V svrhu rešavanja ima Društvo posebno pisarno, kateri na čelu stoji Generalni tajnik Društva Narodov. Društvo ima svoj sedež v Ženevi v Švici.

Društvo Narodov hoče postati vrhovna organizacija in oblast nad državami, ki naj rešuje meddržavne spore v obliki pravde in ki naj skrbi za pravi napredek civilizacije, humanitete in človeškega napredka. Vojne naj se izločijo, spori naj se rešavajo od zasopnikov neprizadetih držav pred Društvom Narodov in ta skupna svetovna zajednica vseh držav naj skrbi posredovalno in inicijativno, pa tudi avtoritativno, za pravičnost med narodi in državami ter za napredek celotnega človeštva. Da bi se ta cilj dosegel, se misli na resno okrnitev suverenosti posameznih držav v korist Društva Narodov, ki naj bi po svoji večini predstavljal voljo celokupnega človeštva, čigar države naj bi bile le pomožni organi Društva, ki bi v duhu prave civilizacije in napredka vodilo celokupno človeštvo.

To je cilj. Zaenkrat le idealni cilj. Ker v društvu ni tretje tretjine kulturnega človeštva: Rusije. Razen tega se Amerika drži po strani, ker je Društvo Narodov po njenem naziranju še premalo vsesvetovni organ, preozkega delokroga in obzorja, to je le interesov zapadne Evrope. Tudi avtoriteta Društva se zdi Ameriki premajhna. Ker stoji Društvo Narodov že po svojem ustroju v idejnem nasprotju s samostojnim ruskim in podjarmljenim kolonijalnim svetom Azije in Afrike, se Društvu Narodov ne more popolnoma prihraniti očitek, da je le orodje v rokah Anglije in Francije, ki imata v njem vsled ogromnih svojih svetovnih sredstev odločilni vpliv na vse sklepe Društva.

Te okoliščine so v Ameriki rodile idejo, da se ustanovi Amerikansko Društvo Narodov, v Rusiji pa, da ustanovi ona pod večalimanj prikritim svojim vodstvom samostojno Društvo zatiranih in podjarmljenih narodov kot protiutež Ženevi in ev. kot dinamit za zapadnoevropske državne organizacijske forme.

Pri tem položaju med Ženevo in Rusijo, v resnici le med Anglijo in Rusijo, je postalo silno važno vprašanje, kam se odloči Nemčija. Z bogatim discipliniranim svojim človeškim materialom ter visoko razvito materialno in duševno tehniko, sezidano na strogo znanstvenih empiričnih metodah, predstavlja Nemčija takorekoč jeziček na tehtnici med Zapadom in Vzhodom. Ako bi se Nemčija resno pridružila Rusiji, je jasno, da stojimo ali pred političnim prevratom cele Evrope ali pa tik pred novo svetovno vojno. Te silno kritične trenutke, ki jih običajen državljani niti opazil ni, je odrezala Anglija s tem, da se je približala Nemčiji, ji z Dawesom načrtom olajšala reparacijske dajatve, ji oskrbela 800 milijonov dolarjev posojila, pripravila Francijo k popustljivosti in zaključila prvi del s pogodbo v Locarnu ter jo pridobila za Zapad. Nemčija je uvidela težki ali — ali in je sklenila kompromis. Drugi del tega delovanja Anglije se zaključi danes z oficijelnim sprejemom Nemčije v Društvo Narodov v Ženevi. To pomeni de-

jansko tudi težak poraz Rusije. In s tem aktom se vzida močan kamen v stavbo miru: Evropa se definitivno utrjuje kot skupna enota in politična moč nasproti Rusiji in azijsko-afriškim svojim kolonijam.

Na tem dejstvu dajejo zakulisne intrige Italije in Španije le priliko, da se faktično pokaže edinstvena volja in moč Narodov v Društvu; Španija plačuje svoj poseg v žerjavico s težkimi notranjimi pretreslaji, dočim se je Italija v pravočasnem spoznanju položaja lepo potuhnila.

V tem zgodovinskem trenutku utrjevanja miru in prijateljstva je zaupanje drugih narodov postavilo na čelo zborovanja Društva Narodov baš našega zunanjega ministra. Naš minister bo kot predsednik zbora Društva Narodov sprejel Nemčijo kot skesanega grešnika, kateremu se vse odpušča, v Društvo Narodov — minister one države, katere ime so pred 12 leti hoteli Nemci zbrisati iz političnega zemljevida. S.

Pravniški kongres v Ljubljani.

Kočevje, 9. septembra 1926.

V osmem letu ujedinjenja je naša država še vedno raztrgana na šest pravnih področij, od katerih jih je pet postavil našemu narodu prejšnji gospodar.

Isto velja v splošnem glede politične, finančne in samoupravne uprave. To ne oddaja odličnosti naše konstruktivne zmožnosti. In pred svetom nas mora biti skoro sram. Le slabo tolažbo nam nudi povojna psihoza mas, iz katere mole v splošnem le prazna klasja nad povprečjem, in pa okoliščina, da se vsled sestavne pisanosti naše države takorekoč osebno še nismo toliko spoznali, da bi ustvarili že tudi v pravni atmosferi enotno ozračje in enotno naziranje in voljo in s tem enotno zakonodajo, ki je predpogoj enotnosti gospodarskega ozemlja, pa tudi važen ambijent zavesti skupnosti.

Temu mučnemu nedostatku hočejo od pomoči naši pravniki. V ta namen so napravili leta 1924 nekaj poskusni sestanek v Zagrebu, lani pa že I. kongres v Beogradu in letos se vrši II. kongres. To pot pa v Ljubljani. Vse pripravljeno delo vodi Stalni odbor.

Danes se odvarja ta II. kongres v Unionski palači v Ljubljani. Naj bo nomen tudi omen! Referate podajo najmarljivejši izmed najboljših. Spremljajo jih naše iskrene želje na uspeh.

Vendar pa imamo vtis, da zlo še ni zagrabljeno pri korenini. Prostovoljci me ne morejo obleči, ako jaz — sam nočem. In ta jaz je — država. Zdi se nam, da se drži nekoliko preveč liki kmečki nevesti tem odličnim prostovoljcem nasproti. Iz teh prostovoljskih čet bi morala sestaviti celo vrsto strokovnih sekcij za doprinešenje strokovnih zakonskih osnutkov iz sodne in vseh upravnih strok, toda vsaki sekciji le eno med seboj sorodno stvarino in pa — termin. Poleg tega primeren honorar. Ker vsako delo je treba plačati, posebno pa strokovno.

Bratskim pravnim pijonirjem v beli Ljubljani tudi naš topel pozdrav! Dr. S.

Iz NRS.

Iz Beograda prihaja neoficielna vest, da se v resnih radikalnih krogih stranke razmišlja, če se ne bi v določenem roku napravilo oziroma obnovilo strankin ka-

taster članov potom krajevnih organizacij. Pri tem bi se sprejelo v stranko vse poštene može brez strankinih ali osebnih rekriminacij iz preteklosti. Poštenost in zupanje bi bil glavni pogoj, poleg dolžnosti, ki jih nalagata program in statuti. Volitve krajevnih, srezkih in okrožnih organizacij bi se nato ponovno izvedle, s čimur bi se eo ipso pomladil i Glavni odbor stranke v Beogradu kot njena glava. Ta bi s tako izvoljenimi novimi ljudmi iniciative, dela in smotrenosti avtomatično postavil stranko iz osebnih stebrov na podlago dela, zdravo konkurenco medsebojnega ustvarjanja po okrožjih, srezih in občinah na podlagi programa in v okvirju statutih. To bi bila učinkovita rekonsolidacija stranke na strogih demokratičnih načelih, kar bi izločilo vse nezdrave osebnosti in druge škodljive pojave. — To idejo prav iskreno pozdravljamo!

Okrožni odbor za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto od svoje legalne izvolitve, to je od 1. 1924 dalje, ni imel še niti ene redovne seje. Vsled tega mrtvila glave v okrožju propadajo logično tudi členi njenega trupa — razun v kočevskem in enem gorenjskem srezu se o resnih srezkih organizacijah ne bo kmalu moglo več govoriti, ker člani in krajevne organizacije vsled brezcilnosti glave logično same odpadajo. In to v okrožju, ki je med Slovenci samoniklo prvo započelo ustanovljati organizacije NRS ter silno veliko obetalo, da je bilo v Ljubljani vodstvo ob pravem času v pravih rokah. Ako sedanje vodstvo, ki je v rokah Dr. Nike Zupaniča, ni sposobno in ne ume vršiti prevzete dolžnosti, naj položi mandate, da pridejo sposobni in delavoljni ljudje na njih mesto. Vodstvo nima očitvidno niti najmanjše zdrave inicijative ali plodne ideje. Morda tudi ne interesa. Ker povprečnega Ljubljančana zanima naravno v prvi vrsti Ljubljana, ne pa dežela, kjer po statutih še član ne more biti, kaj šele predsednik! Torej predsedstvo zgani se že enkrat in položi obračun! Radikalni volilci z dežele.

Redni mesečni sestanek kočevskih radikalov se vrši prihodnjič soboto dne 2. oktobra v hotelu Trst ob 8. uri zvečer ob zaključeni družbi. Vstop proti legitimaciji srezkega članstva ali dovolilu predsedstva, ki mora biti pismeno in predhodno. Organizacija v mestu Kočevje šteje sedaj 118 plačujočih članov. Ker pridejo tudi odposlanci iz okraja, se bo vršil sestanek v Veliki dvorani. Glavno poročilo poda predsednik Mestnega odbora Kočevje. Razpisane bodo tudi volitve novega srezkega odbora za srez Kočevje.

Vabilo na redno odborovo sejo Sreskega odbora Narodne Radikalne Stranke v Laškem, ki se vrši v nedeljo dne 12. septembra 1926 ob 16. uri v gostilni gosp. Drage Korošca v Rimskih toplicah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Naše stališče glede odpuščanja rudarjev.
3. Naše stališče glede preganjanja zaslužnih uradnikov.
4. Sklepanje o ustanovitvi lastne hranilnice.
5. Naše stališče h gospodarskim prilikam našega sreza.
5. Raznoterosti.

Polnoštevilna udeležba vseh predsednikov in podpredsednikov krajevnih odborov je strankina dolžnost. Iz naroda za narod. Blaž Bugano, predsednik; Rudolf Celinšek, sekretar.

O tem se obvestijo Glavni odbor NRS v Beogradu, Okrožni odbor in Krajevni odbori Narodne Radikalne Stranke v Laškem, Hudajama, Hrastnik, Rimske toplice, Trbovlje in Zidanimost.

Tedenske vesti.

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander se še vedno nahaja na Bledu na svojem gradiču Suvobor. Te dni je nalahno obolel na gnojivti spodnje željusti, vendar je že izven nevarnosti. — Četrtni rojstni dan kraljeviča Petra se je proslavil po vsej državi kot državni praznik. — Predsednik NRS gospod Nikola Pašič se je iz Karlovih Var napotil v Monte Carlo, odkoder se še ta mesec poda v Cavtat v Dalmacijo. Pozneje pride v Beograd. Ako mu bo dopuščalo zdravje, se bo posvetil reorganizaciji stranke, dočim, dasi šef najmočnejše vladine stranke, na šefa vlade ne reflektira. — Ministerski predsednik gospod Nikola Uzunović se je v družbi nekaterih drugih ministrov te dni mudil na Bledu. Njegova pozicija kot šefa vlade se vedno bolj ojačuje ter pridobiva na ugledu.

II. kongres pravnikov kraljevine SHS se vrši od 9. do 11. septembra t. l. v Ljubljani. Posvetujejo se o načelih, po katerih naj se dajo naši državi enotni zakoni, kar je za nas vse silno velikega pomena.

Lepo torišče znanosti je vsekakor pruska Akademija znanosti v Berlinu. Te dni je počastila z enim svojih formelnih odlikovanj vseučiliškega profesorja v Gradcu Luschina von Ebengereutha, ki se je v mladosti kot pošten Dolenjec pisal seveda Lušin, a je danes vroč Pangerman. V nanj naslovljenem pismu izreka namreč upanje in željo, da ni več daleč čas, ko se bo Spodnja Štajerska — sedanja mariborska oblast —, torej sestavni del Jugoslavije, zopet združila s svojo materjo, Grazem in Gornjo Štajersko. Vsekakor jako resni, stvarni in temeljiti znanstveniki morajo biti „učenjaki“ pruske Akademije znanosti! Vsa čast! Ti vsekakor daleko prekašajo hudega Madžara, grofa Alberta Apponija — v ostalem moža nemškega izvora —, ki je te dni ob priliki štiristoletnice bitke pri Mohaču napisal v „Neue Freie Presse“ vsekakor skromno tr-

ditev, da sedanje meje ljublj nega Magyarorszaga še niso tel-quel, to je končnoveljavne. Tempi passati! To so pač zadnji Mohikanci stare dobe, ki se v novo ne morejo vživeti. Zato beležimo take podjetne izjave starih gospodov le kot kronisti.

Novi tiskovni zakon je silno strog. Odgovorni urednik nekega ljubljanskega lista je bil nedavno obsojen na dva meseca zapora, 5000 Din globe, 10.000 Din odškodnine; v drugem slučaju pa na en mesec zapora, 5000 Din globe, 5000 Din odškodnine in v obeh slučajih na objavo sodbe in seve plačilo stroškov, torej skupno na tri mesece zapora, 10.000 Din globe in 15.000 Din odškodnine ter stroške povrh. Zakon, ki je sam po sebi strog, se izvaja z vso rigoroznostjo. Ubogi „Zicredakterji“!

Kočevski Dijaški Dom ima 95 gojencev. Obe palači tvorita z obdajajočim ju svetom (vrtovi, park, travniki, igrišča) med Rinžo in Fridrihštajnom svet in nekako mladinsko kraljestvo zase. V počitnicah se je lice tega kraljestva tako spremenilo, da so ga zvedavi obrazki nadebudnih študentov gojencev komaj mogli spoznati. Vse je naraslo na daljavo, širjavo in globino. Za letos se izdelujejo še zadnja dela v novo pridobljeni palači: zadnje slikarije, kopališča, moderne umivalnice in druge tehnične naprave, slikarije in pleskarije. Gojencem se kar iz obraza čita zadovoljnost z novovpeljanimi spremembami in dopolnitvami. Najbolj pa veseli našo mladino novost pri mizi: obedujejo in večerjajo skupaj s gospodi profesorji v obliki svečanih banketov, kjer si iz lepih belih posod s srebrnimi zajemalkami naloži na krožnik vsakdo to, kar ima najrajše. In ko marljive obrtniške ro e dovrše te dni to, kar je za letos zasnovalo predsedstvo, potem bo naše gojence marsikak visok gospod zavidal za njih lep domek v svetlih palačah. Pa na stari dom in svoje ljube stariše in skrbnike ne smejo pozabiti; vsako nedeljo je gotova ura dopoludne odločena za poročilo na dom.

Himen. Gospod Leon Majetič, trgovski potnik v Fari, se je dne 18. avgusta t. l. poročil z gdč. Ivanka Bauerjevo, hčerko veleugledne trgovske rodbine iz Fare pri Kostelju. Obema novoporočencema tudi naše iskrene čestitke!

Državna realna gimnazija v Kočevju šteje letos 285 učencev in sicer po razredih: I. 49, II. 55, III. 49, IV. 47, V. 24, VI. 23, VII. 18 in VIII. 20. Zavod vrši s svojim odličnim profesorskim zborom in v zvezi z „Dijaškim Domom“ v teh močno narodno mešanih in že blizu državne meje ležečih krajih visoko kulturno in civilizatorično misijo ter zasluži vsled tega podporo vseh faktorjev.

Volitve v Trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani, ki se vrše 22. t. m., silno razburjajo naše časopisje in kandidate. Volilcev ne, ker volilstvo je malenkostnih preprirov in prepričkov v stilu slovenskih vodilnih dnevnikov že več kot do grla sito.

Glavnica . 3,000.000 Din Rezerve proti 700.000 „ Stanje vlog ca 20,000.000 „ Brzjavni nasl.: Merkantilna Telefon interurban: Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.	MERKANTILNA BANKA centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko. Je dragevolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.	Obrestovanje vlog do dneva pologa do dneva dviga: brez odpovedi . . . 5% na 1 mesečno odpoved 6% na 3 mesečno odpoved 7% na 6 mesečno odpoved 8% Rentni in invalidski davek plača banka sama. Uradne ure: od 1/29. do 12. predpol. in od 3. do 5. ure popoldne.
--	--	---

To regljanje se trpi, ker se misli, da se radi stranke itd. mora potrpeti. Dopade se pa nikomur ne. Mi smo v zadnji številki zapisali, da okrožni odbor NRS za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto o teh volitvah ni ničesar sklepal, ker jih očitno ne smatra za politične, ampak za stanovske in poklicne, in da zato vsak radikal v tem okrožju lahko voli kogar mu drago. Magari nikogar. Na to notico smo prejeli par dopisov iz Ljubljane, še celo od resnih in odličnih oseb našega javnega življenja, kjer se nas opozarja, da se je SDS hotela pogajati samo s SLS in da je vse druge stranke, torej tudi NRS, ignorirala in da je vsled tega stališča in postopka SDS podano že tudi stališče NRS, to je proti SDS in menda njeni listi. Mi tega stališča ne delimo. Ako SDS smatra volitve v Trgovsko in obrtno zbornico za politikum, še ni treba, da jih smatramo tudi mi. V Trgovski in obrtni zbornici se bodo reševala tehtna gospodarska vprašanja in za te je tem bolje, čim manj politike se v nje zanaša. Sicer postane Trgovska in obrtna zbornica le ekspozitura tajništva političnih strank, v danem slučaju tajništva SLS, ki se bo presneto malo oziralo na mišljenje zaveznikov izza volitev, ako dobi njena lista večino. Naši politični pristaši, ki so obenem dobri gospodarji, bi morali zavzeti nasprotno stališče: le dobre in vestne gospodarje v Trgovsko in obrtno zbornico, može dela, ustvarjanja in dalekovidnosti, pa naj pripadajo kateri stranki hočejo. In tako listo bi bilo treba sestaviti, ne pa vse vpreči preponderantni in provincijalno prepotentni stranki za priganjača in okrask navzgor. — Radikali smo bili v ostalem že dostikrat za okrask drugim v Sloveniji, ki so potem v centrali kvalifikovali našo pomoč kot slabost in neznatnost; posledica je bila omalovaževanje iz centra in — ohladitev razpoloženja za stranko, ker se je s kompromisom zabilasala ideja. Torej moramo odslej hoditi po lastnih nogah ali pa — se vzdržati.

Trboveljska premogokopna družba je ustavila obratovanje. In sicer vsled telegrama, s katerim je minister za promet ing. Vasa Jovanovič obvestil družbo, da bo morala odslej nabavljati državi premog kot tudi drugi državljani svojo robo: ob prosti konkurenci in licitacijski ponudbi v smislu zakona o državnem računovodstvu. Ker premog Trboveljske prihaja državi po dosedanjih pogojih le znatno predrag, kar je tembolj opazljivo, ker med tržno ceno premoga in mezdo delavca zija mogočen prepad, v katerem so brez dvoma skriti zlati zakladi. Na poskus izpostavitve zakona tudi za Trboveljsko, je ta odgovorila s štrajkom, kar je vsekakor značilno. In prepričani smo, da bo gospod prometni minister podlegel, ako ni pripravil preje terena z reparacijskim in državnim premogom ter ev. tudi še z lepo zalogo. Ker organizacija Trboveljske je čudovita; težko, da bi bilo najti kje v državi za njo v poštev prihajajočo recimo organizacijo, kjer bi ne imela svojih interesentov in zaup-

nikov, torej tudi zagovornikov. En ministerski telegram je za njo lahen pihljaj vetriča in nič več. Izjave notranjega in vojnega ministerstva so v tem oziru precej značilne. Nad vse značilna pa je tudi pisava slovenskih časopisov; vsi pomilujejo le ubogega delavca trpina, ki je izgubil z ustavitvijo še tisti boren kruhek, ki ga je doslej imel, nihče pa ne prime stvari pri jedru, to je tako kot resnično misli

Novo mesnico v Kočevju

Široka ulica št. 70

sem otvoril in sekam prvovrstno govedino po sledečih cenah:

sprednji del kg po 13 Din
zadnji del kg po 14 „

Jamčim za pošteno in dobro postrežbo ter se priporočam

Jožef Hönigmann (Pepsch).

in čuti v tem vprašanju. Saj jedro ne leži v ubogem delavcu, ampak pri Trboveljski in njenih metodah. Vsekakor se ob priliki povrnemo na to vprašanje.

Izdaja za konzorcij in urejuje Pavle Homan, Kočevje.
Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

P. t. potnikom in posetnikom Kočevja ter cenj. meščanstvu se priporoča

HOTEL „TRST“, Kočevje

Prvovrstna kuhinja. Najboljša vina.
Sobe za tujce. — Avtogaraža.

J. Klemenčič
hotelir.

Anton Bizjak, čevljarska delavnica Borovnica

izdeluje in oddaja svoje čevljarske izdelke zlasti moško trpežno obutev najceneje.

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša trdke Peter Petsche

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

Pozor!

Poljedelci in obrtniki!

Brezkonkurenčno si nabavite Vaše potrebščine, kakor: železo, pločevino, žičnike, žico, štedilnike, razno kovaško, ključavničarsko, mizarstvo in drugo obrtniško ter poljedelsko orodje, barve, razne lake, bencin, olje, firnež itd. Poljedelski stroji, razni plugi, brane, slamo-reznice, mlatilnice, čistilnice pri stari na novo urejeni trdki

Fr. Göderer nasl. FR. HUBER, Kočevje.

Zaloga najboljšega cementa in drugih stavbenih potrebščin.

Zaloga smodnika in vseh drugih lovskih potrebščin.

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagogičnim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.
Popolna prvovrstna oskrba. Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 120 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja
Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak ponedeljek in četrtek od 8. do 11. ure dopoldne
in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. januarja 1926:
Din 19.117.539/23

Obrestna mera za hranilne vloge (brez
odbitka rentnega davka 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%.